

Sygebil-Møller i Lemvig

I 1922 blev Jens Møller fra Krabbesmark chauffør på egnens første sygeautomobil, der afløste hestevognen. Han blev selv vognmand og forvandlede snart hestestalden på Lemvig Hotel til en moderne service-station.

Jens Møller var en driftig herre, der ville mere med livet end at tjene på bondegårde. Han havde dog brugt sin tid som tjenestedreng og karl til at se landet. I 1907 tjente han så langt væk som Samsø. Efter Første Verdenskrig købte han i 1919 mælkeforretningen i Østerbom 4 i Lemvig. Den havde han omkring tre år, og her tjente Ragna Møller fra Krabbesmark som 17-årig i 1922.

Samme år begyndte Jens Møller som chauffør af den første sygebil-transport i Lemvig - "til afløsning af en grusom gammel rumlekar af en hestevogn," som Lemvig Folkeblad skrev.

Jens Møller i Lemvigs første sygebil, 1922. Stående er vognmand Jens Dambak, som han de første år havde sygebil sammen med.

I den første tid var Jens Møller blot ansat, men snart efter overtog han ambulancetjenesten helt og holdent.

Samtidig med sygebil-kørslen var Jens Møller staldforpagter på Hotel Lemvig, der var byens afholdshotel. Her boede han i et hjørne af staldbygningen. Selv om den driftige mands hjem ikke var andet end et lille kammer med trævægge ud til stalden, så var det et moderne hjem.

På et bord havde han en radio med en stor tragt som højttaler, husker nevøen Erling Møller. Som 4-5-årig besøgte han farbror Jens, når de tog jumben fra Krabbesmark ind til Lemvig.

Jens Møller havde som staldforpagter svingende indtægter. Det var hans opgave at tage imod ponyvonge, jumber, charabanc'er og andre hestekøretøjer, der kom til stalden. Han satte hestene i stald, fodrede og spændte for. Det kostede en fast pris, men især drikkepenge var en vigtig indtægt.

Biler var stadig sjældne på Lemvig-egnen. Da den første bil gæstede byen i 1905, vakte det så megen opsigt, at det kom i avisen: "En Automobil i Lemvig" hed overskriften i Lemvig Folkeblad, der kunne fortælle, at "det moderne Køretøj vakte en Del Opsigt i Byen. Ved Middagstid samledes en stor Tilskuerskare foran Smedemester Christensens Værksted, hvor Køretøjet blev set efter i sine indvendige Dele".

Krabbesmark fik sin første bil 1929. Gennem 1920'erne var bilerne for alvor kommet til Lemvig-egnen, men det tog ikke brødet fra staldforpagteren på Lemvig Hotel. For det første fortsatte hestetransporten op gennem 1930'erne og fik en renaissance under krigen, så hestene skulle stadig staldes op.

For det andet udviklede Jens Møller med vanlig tæft for fremtidens behov efterhånden hotelets stald til en egentlig servicestation, der i 1948 endte med at kræve sygebil-Møllers fulde opmærksomhed.

Det var dog som ambulancefører, Jens Møller skabte sig sit ry. Allerede som ung blev han kendt for den medfølelse og opmuntrende måde, han mødte de syge og sårede på. At han havde et blødt punkt for det sorgrige, viser et brev fra brorsønnen Arne, der var udvandret til Amerika og i 1929 skrev hjem til Krabbesmark:

"Du skrev, mor, om farbror Møller, der havde fundet en pige, og så skal hun dø. Det vil blive hårdt for ham og gøre ham endnu mere livstræt, end han var i forvejen. Det har jeg altid haft indtryk af, at han var. Fortæl mig dog, om hun lever eller dør, vil du?"

Om pigen døde af sin sygdom, ved vi ikke. Allerede året efter giftede Jens Møller sig med en sygeplejerske på Lemvig Sygehus, Karen Nielsen.

Hypermoderne ambulance

Da Jens Møller i november 1940 købte en ny ambulance, vakte det stor opstandelse. Den lokale presse var sammen med byrådet og byens læger inviteret til "besigtigelse" af, hvad der af alle blev opfattet som et sandt vidunder.

Den nye bil blev i Lemvig Avis præsenteret som "en ny hypermoderne automobil". Det var en amerikansk Hudson motor på 85 hk, der leverede trækraften, mens karrosseriet er dansk arbejde fra en karrosserifabrik i Funder ved Silkeborg.

Pressen var behørigt benøvet over den nye bil: "Den er betydeligt længere end et almindeligt automobil, hvad der giver en blødere kørsel, og det har til sygetransport naturligvis stor betydning."

Lemvig Folkeblad skrev: "De forskellige greb til gear, bremse m.v. er anbragt såre bekvemt i nærheden af rattet. Et særligt greb står i forbindelse med en søgelygte til venstre på taget, således at chaufføren kan lyse ind over grøfter og marker, når han kommer ud til øde og

Erlings farbror Jens Kristen Møller som 24-årig på Ryslinge Højskole. Han blev opkaldt efter begge næstsøskendebørnene Jenny og Kresten, Sdr. Søgård i Tørring, der døde før hans fødsel i en alder af henholdsvis 13 og 11 år.

ensomme steder... Foruden de sædvanlige lygter er bilen udstyret med en back-lygte på bag-skærmen, således at man let kan orientere sig i en gaard med snæver plads”.

Prisen på bilen var ca. 14.000 kr. - uden omsætningsafgift.

Den nye ambulance afløste den gamle sygebil, som Jens Møller anskaffede i 1930. Den blev sammen med en udjent byomnibus stillet til rådighed for sanitetstjenesten i det civile luftværn i Lemvig.

I forbindelse med præsentationen af den nye ambulance var der kun rosede ord til Jens Møller. Borgmester Poulsen takkede Møller og ønskede ham tillykke med den nye bil. Han var sikker på, at en så praktisk bil ville blive hilst med tilfredshed både i Lemvig og landkommunerne. Samtidig håbede han, “at der kun måtte blive mindst mulig brug for den”.

Kredslæge Knudsen benyttede lejligheden til at udtale tak til Vognmand Møller for den store omhu, han havde for de patienter, han fik at køre med,” skrev Lemvig Avis.

Der er ingen tvivl om, at Jens Møller var en skattet og afholdt ambulancefører.

Da han i oktober 1948 trak sig tilbage som chauffør af Lemvig Sygebil, hyldede Lemvig Folkeblad ham “som en ualmindelig flink og hjælpsom mand overfor de mange syge og tilskadekomne, han har hentet ind i de ca. 26 år, der er forløbet siden han begyndte sin gerning som chauffør for syge mennesker.”

Kort efter blev Jens Møller da også hædret af Amtssygehusbestyrelsen, der gav ham “en

smuk skrivebordlampe” som “en påskønnelse for den udmærkede måde, han igennem en lang årrække har varetaget dette hverv”, som Lemvig Avis skrev i sin omtale.

Møller er, fortsætter bladet “kendt og afholdt i vide kredse, og man havde gerne set, at han fortsatte. Men han er nu over 60 år, og desuden har han servicestationen ved Missionshotellet at passe, og efterhånden blev det ham for meget at have både denne forretning og sygebilten.”

Jens Møller overdrog sygebil-kørslen til Falck.

Ramt af arbejdsulykke

På sin service-station blev Jens Møller ramt af en arbejdsulykke - og blev ironisk nok selv en tilskadekommen, der måtte transporteres til sygehuset.

Årsagen til ulykken var en bilslange, der eksploderede mellem hænderne på ham. Episoden blev få timer senere en nyhed i avisen - under overskriften “Ulykke som følge af Bilringeksplosion”:

“Da vognmand og staldforpagter Jens Møller, Hotel Lemvig, i formiddag på service-stationen var i færd med at pumpe luft i en bil, tilhørende repræsentant Feddersen, Esbjerg, eksploderede ringen pludselig, hvorved Møller fik lillefingeren på venstre hånd stærkt beskadiget, så han måtte indlægges på Amtssygehuset, hvor man satte fingeren af.

Repræsentanten fik noget af den udstrømmende luft i øjnene og måtte søgte læge.”